

Cemile TURGUT

**YAPAY DÖLLENME
TAŞIYICI ANNELİK VE
SOYBAĞINA İLİŞKİN
HUKUKİ SORUNLAR**

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
SUNUŞ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK YAPAY DÖLLENME

I. YAPAY DÖLLENME KAVRAMI.....	3
II. YAPAY DÖLLENMENİN TARİHİ GELİŞİMİ	5
III. YAPAY DÖLLENMEYE BAŞVURMA NEDENLERİ.....	6
A. Kısırlık	6
1. Kadınlarda Kısırlık Nedenleri.....	7
2. Erkeklerde Kısırlık Nedenleri.....	8
B. Genetik Hastalıkların Tanısının Yapılması	8
1. Preimplantasyon Genetik Tanı	8
a. Preimplantasyon Genetik Tanı Kavramı.....	8
b. Preimplantasyon Genetik Tanı'nın Yasal Düzenlemesi ..	10
2. Preimplantasyon Genetik Tanı'ya Yönelik Biyoetik Tartışmalar.....	13

C. Diğer Nedenler.....	19
IV. TÜRKİYE’DE YAPAY DÖLLENME HUSUSUNDAKİ YASAL DÜZENLEMELER.....	20

İKİNCİ BÖLÜM YAPAY DÖLLENME ÇEŞİTLERİ

I. HOMOLOG YAPAY DÖLLENME	27
A. Homolog Yapay Döllenme Kavramı	27
B. Homolog Yapay Döllenmede Soybağı	29
II. HETEROLOG YAPAY DÖLLENME	37
A. Sperm Bağışı.....	39
1. Sperm Bağışı Kavramı.....	39
2. Sperm Bağışında Soybağı	42
3. Sperm Bağışçısının Dava Hakkı	48
4. Sperm Bağışında Bulunan Kişinin Kimliğinin Gizlenmesi ve Çocuğun Genetik Kökenini Öğrenme Hakkı	50
B. Yumurta Bağışı.....	55
1. Yumurta Bağışı Kavramı.....	55
2. Yumurta Bağışında Soybağı.....	56
C. Embriyo Bağışı.....	62
1. Embriyo Bağışı Kavramı.....	62
a. In-Vivo Tekniği	62
b. In-Vitro Tekniği.....	64
2. Birden Fazla Embriyo Transferi.....	66
3. Embriyo ve Cenin Kavramları	69
a. Ceninin Kişilik Kazanması.....	71
(1) Tam Doğma	72
(2) Sağ Doğma	72
(3) Kişiliğin Başlangıcı	73

b. Kişiliğin Başlangıcının Hukuki Sonucu	76
4. Üreme Hücreleri, Gonad Dokuları ve Embriyoların Dondurularak Saklanması.....	77
a. Dondurulmuş Embriyonun Kişiliği.....	80
b. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Embriyonun Yaşam Hakkı	84
c. Dondurulmuş Embriyo Üzerinde Deney, Bilimsel Araştırmalar ve Etik Tartışmalar	86
(1) Klonlama	89
(2) Kök Hücreler.....	100
5. Embriyo Bağışında Soybağı	105

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TAŞIYICI ANNELİK

I. TAŞIYICI ANNELİK KAVRAMI	107
A. Taşıyıcı Annelik Çeşitleri.....	108
1. Geleneksel Taşıyıcı Annelik	108
2. Gestasyonel Taşıyıcı Annelik	109
B. Taşıyıcı Annelik Sözleşmeleri ve Hukuki Niteliği	109
C. Taşıyıcı Annelik Sözleşmelerinin Etik Boyutu	114
II. YABANCI HUKUKLARDA TAŞIYICI ANNELİK	115
A. Taşıyıcı Anneliği Yasal Kabul Eden Ülkeler	115
1. Amerika Birleşik Devletleri	115
2. İsrail	123
a. Taşıyıcı Anneliğe Uygunluk	124
b. Sadece Gönüllü Babanın Sperminin Kullanılması	124
c. Taşıyıcı Annenin Yeterince Bilgilendirilerek Rızasını Almak.....	125
d. Taşıyıcı Annenin Vücut Bütünlüğünün Dokunulmazlığı ve Özel Hayatın Gizliliği Hakkının Korunması	125

e. Taşıyıcı Annenin Finansal Olarak Korunması.....	126
3. İngiltere.....	127
4. Hindistan	133
B. Taşıyıcı Anneliği Yasal Kabul Etmeyen Ülkeler	134
1. Almanya.....	134
2. Fransa	136
III. TÜRK HUKUKUNDA TAŞIYICI ANNELİK VE SOYBAĞI SORUNU.....	138
A. Taşıyıcı Annenin Yumurtasının Kullanılması	138
B. Gönüllü Annenin veya Üçüncü Bir Kadının Yumurtasının Kullanılması	139
SONUÇ	143
KAYNAKÇA	149